

Bryum bornholmense

Potatisbryum

Mossor

Klass: Bryopsida (egentliga bladmossor), **Ordning:** Bryales, **Familj:** Bryaceae, **Släkte:** *Bryum* (bryummossor), **Art:** *Bryum bornholmense* - potatisbryum Wink. & R.Ruthe **Synonymer:** *Bryum erythrocarpon*, *Ptychostomum bornholmense* (Wink. & R.Ruthe) D.T.Holyoak & N.Pedersen, *Bryum bornholmense* Winkelm. & Ruthe

Kännetecken

Artens skott växer enstaka eller i tuvor. Skotten är upp till 2 cm höga och gröna. Stammen har rhizoider som är bruna till rödbruna (men tunnare rhizoider ofta orange) och papillösa. Bladen är platta, smalt ovala och jämnt avsmalnande i en vass, ibland uddlik spets. Nerven är kraftig, grön till rödbrun och utlöpande i en styv spets. Bladkanten är ofta tydligt tandad upptill och smalt tillbakaböjd i nedre halvan. Kantlisten är smal men relativt tydlig och består av 1–2 rader långsmala, tjockväggiga celler. Bladcellerna är hexagonala till avlånga, 14–20 µm breda och relativt tjockväggiga. Arten är skildkönad eller samkönad (synoik eller autoik) och kapslar är sannolikt ovanliga. Kapseln är cylindrisk till smalt oval, rak, rödbrun och har ett rött skaft. Den yttre tandkransen saknar tvärväggar och den inre tandkransen har välutvecklade cilier. Specialiserad vegetativ förökning förekommer med rikligt med rhizoidgroddkorn som oftast sitter på långa rhizoider en bit från stammen. Groddkornen är röda till blodröda och runda, 160–300 µm breda och består av många, något utskjutande celler. Potatisbryum hör till en artrik grupp med små, oftast sterila arter med rikligt med rhizoidgroddkorn, och som ofta är omöjliga att skilja åt i fält (se särskild bestämningsnyckel). En förväxlingsart är åkerbryum *Bryum rubens* som har tydligare kantlist, tunnväggiga bladceller, smalare nerv och smalare bladspets. En annan förväxlingsart är rosenknölsbryum *B. subapiculatum* som har klenare nerv och en otydligare kantlist.

Utbredning och status

Arten är ännu bara känd från ett fåtal lokaler, flest fynd är gjorda vid västkusten. Eftersom arten omvärderats systematiskt behöver utbredningen troligen korrigeras i takt med att kunskapen om arten ökar. Den är sällsynt i Danmark och Norge. Utanför Norden är den funnen spridd i Europa och i Nordamerika.

Ekologi

Potatisbryum växer på bar jord i exponerat läge. Substratet är oftast sandig, lerig eller ibland torvhaltig jord som är fuktig eller blöt åtminstone under vinter och vår, men som torkar upp under sommaren. Den förekommer på sur till starkt basisk jord. Däremot verkar den växa i mer stabila miljöer med tillgång på bar jord, t.ex. betesmarker och strandängar, men däremot inte åkrar. Den verkar även klara att växa på delvis saltpåverkade havsstrandängar och hittas då tillsammans med bl.a. hängbryum *Bryum algovicum* och saltbryum *B. salinum*. I andra miljöer förekommer den med t.ex. vågig sågmossa *Atrichum undulatum* och smaragdmossa *Dicranella heteromalla*.

Hot

Potatisbryum löper risk att försvinna, då de kända lokalerna är fåtaliga och dessa kan lätt förstöras.

Åtgärder

Arten behöver eftersökas och dess ståndortskrav fastställas så att åtgärder kan föreslås som kan stärka populationen.

Övrigt

Utländska namn - NO: Storknollvrangmose, FI: Hiirensammalet. DK: Bornholmsk Bryum, GB: Potato Bryum.

Etymologi: bornholmensis = från Bornholm; Bornholmia (lat.) = Bornholm; suffixet -ensis (lat.).

Uttal: [Brýum bornholméense]

KEY FACTS Potato Bryum. Shoots green, up to 2 cm high, single or forming tufts. Rhizoids brown to reddish-brown (thin rhizoids often orange-coloured), papillose. Leaves plane, narrowly ovate, gradually tapering to a stiff, sharp-pointed apex. Costa stout, green to reddish-brown, excurrent. Dioicous, autoicous or synoicous, capsules probably uncommon. Capsule reddish-brown, straight, cylindrical to narrowly ovoid. Exostome lamellae without transverse articulations, endostome cilia well-developed. Seta red. Abundant spherical, red to crimson tubers with a diameter of 160-300 µm, formed by numerous, slightly protuberant cells, on long rhizoids. - Grows on bare, sandy or clayey soil, sometimes with intermixture of turf, in exposed situations. Indifferent to substrate pH, and relatively tolerant to salt exposure (e.g. in coastal meadows), but seemingly dependent on relatively stable habitats with patches of bare soil as it occurs in pastures, but not in arable fields

Litteratur

Crundwell, A.C. & Nyholm, E. 1964. The European species of the Bryum erythrocarpum complex. *Trans. Brit. Bryol. Soc.* 4: 597-637.

Hill, M.O., Preston, C.D. & Smith, A.J.E. 1994. *Atlas of the bryophytes of Britain and Ireland*. Vol 3. Mosses (Diplolepidae). Harley Books, Colchester.

Weibull, H. 2008. *Bryum bornholmense* potatisbryum s. 352-353. I: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor. Kompaktmossor - kapmossor : Bryophyta : Anoetangium - Orthodontium. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Författare

Henrik Weibull 2008. Rev. Tomas Hallingbäck 2010.